

ת"פ 64627/03/16 - פרקליטות מחוז מרכז - פלילי נגד מיכאל דרעי

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 64627-03-16 פרקליטות מחוז מרכז - פלילי נ' דרעי
תיק חיצוני: 06/00007759/14

בפני כבוד השופטת רבקה גלט
המאשימה
ע"י ב"כ עו"ד טובי הראל
נגד
הנאשם
ע"י ב"כ עו"ד חיים כהן
פרקליטות מחוז מרכז - פלילי
מיכאל דרעי

החלטה

1. עניינה של החלטה זו בשאלת קבילותה של הודעת הנאשם מיום 7.7.14, שנמסרה תחת אזהרה (סומנה לצורך הדיון ת/4).

רקע

2. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של גניבת דבר דואר לפי סעיף 89 רישא לחוק הדואר, התשמ"ו-1986. על פי תיאור העובדות, במועדים הרלוונטיים שימש הנאשם כדוור בדואר ישראל. במועדים שאינם ידועים במדויק במהלך התקופה שבין 3.6.14 עד 3.7.14, במהלך עבודתו בעת מיון דואר או בשעת חלוקתו, גנב הנאשם תכולתם של דברי דואר ובהם: שוברי קנייה, כסף ומוצרים, וזאת בהיקף ובשווי שאינם ידועים במדויק. את המעטפות בהן נשלחו דברי הדואר השליך הנאשם במכולת אשפה הסמוכה לביתו.

הנאשם כפר באישום וטען כי אין ראיות לגניבה, ובנוסף, טען כי ההודעה ת/4 שמסר הנאשם אינה קבילה, אם משום הגנה מן הצדק ואם משום שהופעל עליו לחץ נפשי. בשלב שני הבהיר הנאשם כי בנוגע לקבילות ההודעה, שלוש טענות בפיו:

א. קמה לו הגנה מן הצדק כיוון שלא ניתנה לו זכות ההיוועצות, מאחר שהמשטרה פנתה אל הסנגוריה הציבורית אך בוצעה חקירה בטרם הגיעה הסנגורית שמונתה לו.

ב. הוא היה בלחץ נפשי שהביא אותו עד בכי, ואף שכח להתקשר לאחיינו שהוא עורך דין במקצועו.

ג. נרשמו בהודעה דברים שלא יצאו מפיו.

3. נוכח טענת הנאשם עיינתי בהודעה (ת/4), שנגבתה ממנו, תחת אזהרה, ביום 7.7.14 בשעה 12:41, על ידי רס"ב אילן לוי (להלן: החוקר). הנאשם חתם על נוסח האזהרה בטופס ההודעה, וכן חתם על טופס "יידוע החשוד בדבר זכויותיו" (ת/1). לאחר שהוזהר, ביקש הנאשם להיוועץ בעורך דין. החקירה הופסקה בשעה 12:43, אז יצרה החוקר קשר עם הסנגוריה הציבורית, וציין כי הוא ממתין לתשובתם. לאחר מכן, צוין בגוף ההודעה כי בשעה 13:00 ביקש הנאשם להמשיך בחקירה ולא להמתין לסנגור שיגיע. מיד לאחר מכן, הנאשם הודה כי לקח כמה דברים מהדואר והביע חרטה. הנאשם תיאר את אופן עבודתו ומסר כי החל לקחת מעטפות עם תלושים של שטראוס, או כסף, כחודש לפני כן. הנאשם תיאר כיצד היה פותח את המעטפות ולוקח לעצמו את הכסף. את המעטפות עצמן היה זורק לפח או מחזיר למיון. הנאשם נחקר עד לשעה 13:12 אז צוין בגוף ההודעה כי התקשרה הסנגורית עו"ד וקנין, ולבקשתה ניתן לה לשוחח עם הנאשם בטלפון. לאחר מכן, ביקשה להמתין להגעתה. צוין בגוף ההודעה כי החקירה הופסקה בשעה 13:15, וחודשה בשעה 14:13 לאחר שהחשוד נפגש עם עורכת הדין, פנים אל פנים, בתחנה המשטרה. בשלב זה, הנאשם המשיך להשיב לשאלות, תיאר את אופן הגניבות שביצע, הודה כי השליך דברי דואר בפח שמול ביתו כמה פעמים, ובכסף היה קונה דברים. הנאשם מסר כי אינו יודע להעריך בכמה כסף המדובר, וטען כי המניע היה מצב כלכלי דחוק בביתו. לאחר זאת, נשאל הנאשם אם יש לו מה להוסיף, והשיב כי הוא מתחרט חרטה עמוקה. צוין בגוף ההודעה כי הנאשם החל לבכות. הנאשם אישר כי היו פעמים שחתם על טפסים של דואר רשום והניח אותם בתיבת הדואר, אך שלל מקרים שבהם חתם על דואר רשום ונטל אותו לעצמו.

כאן המקום לציין כי ביום 1.1.15 נגבתה מן הנאשם הודעה נוספת תחת אזהרה (ת/5), בה שמר על זכות השתיקה על פי עצת עורך דינו. הנאשם לא טען נגד קבילותה של הודעה זו.

אי מתן זכות ההיוועצות

4. החוקר העיד באופן מסודר ומהימן על התנהלות חקירת הנאשם. לפי עדותו, החקירה בוצעה כשהנאשם היה בסטטוס של מעוכב. לוי תיאר את מהלך גביית ההודעה באופן התואם את המתועד בגוף המסמך ת/4. לפי עדותו, רק בשעה 13:21 הגיע פקס ממחלקת המעצרים בסנגוריה הציבורית, (ת/2) בו נכתב כי אין להמשיך בחקירה, אלא יש להמתין עד לבוא סנגור, אך עוד בשעה 13:00 חידש את החקירה לפי בקשת החשוד שלא להמתין לבוא הסנגורית, והפסיק את החקירה לאחר שיחת הטלפון עמה, בשעה 13:15. כשנשאל אודות הטענה לפיה הפעיל לחץ על הנאשם להמשיך בחקירה ללא ייעוץ משפטי, השיב כי אינו נוהג להפעיל לחץ, ואין לו כל עניין בכך כיוון שאילו היתה החקירה מסתיימת היו לו משימות אחרות לבצען. בנוסף, השיב כי ראייה לכך שלא הופעל לחץ ניתן למצוא בכך שהנאשם הוסיף להכחיש חלק מן החשדות, עד הסוף. בחקירה הנגדית אישר החוקר כי גם כשנעשית פנייה אל הסנגוריה, ככל שהחשוד מבקש להמשיך בחקירה, הוא נענה לו.

5. מנגד העיד הנאשם כי הגיע לתחנת המשטרה "במצב לא טוב", וביקש להתייעץ עם עורך דין. לדבריו, החוקר המשיך לחקור אותו למרות שהסנגורית אמרה שתגיע לפגוש אותו. הנאשם טען כי הודאתו היתה שקרית וניתנה רק

על מנת להשתחרר, כיוון שהשוטרים שישבו שם אמרו לו "תגיד שעשית, שלא יעצרו אותך". ואולם, לצד האמור, הנאשם אישר כי חתם על ת/4 שם הודע לו כי הוא זכאי לייעוץ משפטי, וכן אישר שחתם על טופס יידוע חשוד בדבר זכויותיו ת/1. כמו כן, אישר כי המתין עם החוקר עד לבוא עורכת הדין. כשנשאל האם נכון שביקש להמשיך בחקירה טרם בוא הסנגורית, השיב כך:

- ש. החוקר העיד שהוא שומע ממך אתה רוצה לדבר עם עורכת דין, הוא עוצר את החקירה מדבר איתם, וזה יוצא 17 דקות. זה נכון?
ת. לא יכול להגיד זמנים.
ש. ישבת איתו זמן מסוים עד שביקשת להמשיך בחקירה.
ת. ישבתי איתו כן.
ש. ואז בשלב מסוים אתה אומר לו בוא נמשיך עם זה.
ת. לא זוכר שביקשתי ממנו בוא נמשיך.
ש. החוקר אמר שבזמן שאתם ממתנים לשמוע מהסניגוריה אתה אומר לו בוא נמשיך בחקירה.
ת. לא זוכר את זה.
ש. יש סיבה שהחוקר יבוא וישקר.
ת. אז אתה אומר שאני משקר?
ש. לא. אני אומר שאתה לא זוכר. אתה לא זוכר, זה לא שאתה אומר לא זה לא היה. החוקר אומר ככה היה ואתה אומר לא זוכר. תסכים איתי שאין סיבה שהוא ישקר.
ת. לא יודע. יש פה כמה דברים שהוא לא התנהג כמו שצריך. בחקירה.
ש. מה למשל.
ת. דיבר עם עורך דין כהן הוא אמר שהוא לא התנהג כמו שצריך בחקירה.
ש. שהוא לא הראה לך מעטפות?
ת. גם.
ש. הוא לא אמר שהוא לא התנהג כמו שצריך בענין ההמתנה לעורך דין והודעה על זכויות.
ת. אני חושב שכן.
ש. הוא היה בסדר בסופו של דבר.
ת. לא יודע אם הוא היה בסדר. זה לא התפקיד שלי.
ש. אתה מודה בפניו, נותן לו תשובות. תסכים איתי שהתשובות זה מדברים שרק אתה יכול לדעת. הוא שואל אותך כמה זמן היית דוור מה היתה התשובה.
ת. כמה זמן שעבדתי.
ש. אמרת 19 שנים.
ת. אם 19 19.
ש. ככה הוא רושם מפוך נכון?
ת. נכון.

כשנשאל שוב על התנהלות החוקר, חזר הנאשם על טענתו שאינו זוכר מה היה, כי היה מפוחד, ובכה כמה פעמים. הנאשם לא ידע לומר מיהם השוטרים שלחצו עליו. הוא אישר כי גם לאחר ההיוועצות בעו"ד וקנין, המשיך להודות בחשדות, על פי עצותיה.

6. עדות הנאשם הותירה רושם בעייתי. טענתו כאילו לחצו עליו השוטרים להמשיך בחקירה ללא היוועצות, ובניגוד לרצונו, היא חמורה לכאורה, אך למעשה, לא גובתה במתן פרטים כלשהם. הנאשם לא ידע לומר מיהם השוטרים שלחצו עליו, ואף לא בקעה מפיו זעקה ברורה כפי שניתן היה לצפות ממי שחילצו מפיו הודאה בניגוד לרצונו. כשנשאל, ברחל בתך הקטנה, האם ביקש להמשיך בחקירה בטרם הגיעה עורכת הדין, השיב תשובה נפתלת: "לא זוכר שביקשתי ממנו בוא נמשיך".

עיון בהודעה גופה, מלמד כי הודע לנאשם על זכויותיו, לרבות באמצעות טופס יידוע. בנוסף, כשהחלה ההידברות עם הסנגוריה הציבורית, הנאשם נכח בחדר החקירות, כעולה מדבריו שלו (עמ' 22 ש' 11 לפרוט'), לכן לא ניתן לקבל את הטענה כאילו לא ידע על זכויותיו. לא זו בלבד שביקש במפורש להמשיך בחקירה בטרם שוחח עם הסנגורית, אלא שניכר כי שיתף פעולה, הודה במרבית החשדות, ומסר פרטים רבים מיזמתו. מצד שני, כשהיה מעוניין בכך, ידע יפה להכחיש חשדות מסוימים (ת/4 ש' 67-68), מה שמלמד כי לא נשללה ממנו זכות הבחירה, ולא היה שרוי במצב חסר אונים כפי שנטען. הטענה כאילו מסר פרטים רק על מנת להשתחרר אינה משכנעת בזכרנו כי לא היה עצור כלל, אלא מעוכב.

7. ב"כ הנאשם טען כי מרגע שהודיע הנאשם כי הוא מעוניין בעורך דין, ולאחר שנתקבלה תשובת הסנגוריה, אסור היה לחוקר להמשיך בחקירה, עד לאחר הפגישה עם הסנגורית. טענה זו אין בידי לקבל.

אמנם זכות ההיוועצות בעורך דין, היא בעלת חשיבות מן המעלה הראשונה (ע"פ 7090/15 ח'ליפה נ' מ" (25.8.2016); ע"פ 7758/04 אלקאדר נ' מ" (19.7.2007)). עם זאת, נקבע לא פעם כי גם משהודיע סנגור על הגעתו הצפויה למתקן החקירות, אין בכך כדי למנוע המשך החקירה, טרם הגעתו, ככל שהוזהר החשוד כדן:

"... העלאת בקשה על-ידי עצור להיפגש עם עורך-דין מחייבת ליצור קשר עם סנגורו בהקדם ובאופן מידי ככל הניתן; עם זאת, כל עוד לא הגיע עורך-הדין למיתקן החקירות, הרי שכלל המשך החקירה מותר הוא, בתנאי שהחשוד הוזהר בדבר זכויותיו והיה מודע לכך שדבריו בחקירה עשויים לשמש נגדו כראיה וכי זכותו לשתוק ולא להפליל את עצמו" (ע"פ 5203/98 חסון (6.3.02).

בנוסף, נקבע כי כל עוד לא הודיע הסנגור על כוונתו להגיע, אין חובה להפסיק את החקירה:

"בנסיבות בהן הסנגור מודיע על כוונתו להגיע למתקן החקירות במועד סמוך סביר, הרי שכלל יש להמתין לבואו כדי לאפשר לנחקר לממש את זכותו להיוועץ בעורך-דין בטרם יימשכו הליכי החקירה. עם זאת, כל עוד לא הודיע הסנגור על כוונתו זו, ניתן להמשיך בפעולות החקירה, אלא אם מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הפסקת החקירה על אתר. השאלה מתי יתקיימו נסיבות מיוחדות אינה ניתנת להגדרה ממצה והיא מחייבת בחינת נסיבותיו של כל מקרה לגופו. (ע"פ 9956/05 אסף שי (4.11.09).

בענייננו, משביקש הנאשם להמשיך בחקירה בשעה 13:00, רשאי היה החוקר להמשיך בחקירה, מה גם שבאותה עת טרם הגיע לידי הפקס מטעם הסנגוריה. עולה כי ברגע שהתקשרה הסנגורית, בשעה 13:12, הופסקה החקירה, זאת עוד בטרם הגיע הפקס מטעם הסנגוריה, שהתמהמה עד השעה 13:21. לאחר השיחה הטלפונית, הופסקה החקירה

וחודשה רק לאחר מפגש הנאשם עם הסנגורית. לאור נתונים אלה, אני סבורה כי התנהלות החוקר היתה ללא דופי.

8. בכל מקרה, אין לשכוח שגם אילו קבעתי כי נפל פגם באופן התנהלות החוקר (ואינני קובעת כך), הרי אין בקביעה זו כשלעצמה כדי להביא לפסילת ההודעה, אלא על הנאשם להראות כי נפגעו זכויותיו באופן הפוגם בהוגנות ההליך, במסגרת דרישותיו של סעיף 12 לפקודת הראיות, או לחילופין, מכוח דוקטרינת הפסילה הפסיקתית (הלכת יששכרוב). והנה, בעניין שכזה אמר בית המשפט העליון (ע"פ 1706/10 טגאפו נ' מד"י (30.1.11):

"כך גם לא מצאתי ממש בטענה כי נמנעה מהמערער 1 זכות היועצות בעורך דין.... בנסיבות שבהן המערער 1 הוא אפוא זה שביקש שיקראו לחוקר, ולא ביקש להמתין בחקירתו, לא נפל פגם פוסל בכך שהחקירה נמשכה לאחר מכן, גם אם עדיף ונאות יותר היה להמתין בנסיבות. יתרה מכך, בהתאם ללשונו ולתכליתה של הוראת סעיף 12 לפקודת הראיות יש לפסול הודאה רק כאשר הפגיעה שלא כדין בזכות השתיקה או בזכות היועצות בעורך דין יצרה פגיעה משמעותית וחמורה באוטונומית הרצון ובחופש הבחירה של הנאשם במסירת הודאתו...".

לדעתי, שעה אף לאחר הפגישה עם הסנגורית בחר הנאשם להמשיך במסירת ההודעה ולהודות בחשדות, קשה לקבל את הטענה כאילו היה בהעדר היועצות בשלב הביניים (מרגע ההודעה לסנגוריה ועד לפגישתו עם הסנגורית) כדי ליצור פגם ממשי בהודעה, וודאי לא במידה המצדיקה אי קבילותה.

מצבו הנפשי של הנאשם בעת החקירה

9. ב"כ הנאשם טען הנאשם היה במצב נפשי קשה בעת החקירה, איבד את היכולת שלו להבדיל, ונגרר להודות. הנאשם איבד את היכולת שלו לשלוט, ואיבד את העשתונות לגמרי. לפיכך, נטען כי המשך החקירה היה פסול. אין בידי לקבל טענה זו, שכן לא התרשמתי בשום אופן, כי אלו פני הדברים.

אני מוכנה להניח לטובת הנאשם כי עיכובו לחקירה גרם לו בהלה, ואולם אין בכך כדי לפגום בתקינות ההליך, שכן מדרכו של עולם שיש בזימון לחקירה כדי לעורר בהלה, וזו כשלעצמה היא כלי חקירתי משמעותי המייצר את האווירה הנדרשת לצורך בירור החשדות.

התרשמתי כי הנאשם השיב לשאלות באופן ענייני, ותשובותיו לשאלות הביקורת שהופנו אליו זכו למענה אמיתי. משכך, אין סיבה לחשוד כי תשובותיו לשאלות אחרות, נמסרו מתוך העדר שליטה. ניכר כי בחר להתוודות על מעשיו, כשמסר פרטים רבים אודות אופן ביצוע הגניבות, למרות שהיה יכול לשמור על לקוניות. מצד שני, כשראה לנכון להכחיש חשדות מסוימים, ידע לעשות כן באופן ברור וחד (ש' 67-68). יש לזכור כי החקירה התנהלה בשעת צהריים מוקדמת, לאחר שהנאשם עוכב בשעת בוקר נוחה. בהמשך, החקירה נמשכה למטה מחצי שעה, כך שקשה לקבל את הטענות בדבר מניעת שתייה, או מניעת האפשרות להתקשר לאשתו, כאילו ננקט יחס בעייתי כלפי הנאשם. ושוב יש מקום להזכיר כי כל העת היה הנאשם מעוכב, ולא היה במעמד של עצור.

בנסיבות אלה, גם אם הנאשם היה נסער עד כדי בכי, אין בכך כדי לפגום בהוגנות ההליך, ואין ראייה לכך שננקט כלפיו אמצעי פסול כלשהו.

הדיוק של תוכן ההודעה

10. ב"כ הנאשם טען כי בהודעה נרשמו דברים שלא יצאו מפיו של הנאשם. טענה זו נטענה בכלליות רבה, ולאמצאתי תימוכין לה בראיות.

קריאת ההודעה מלמדת כי הנאשם מסר גרסה בשרנית, ובכלל זה פרטים רבים שלא היה באפשרות החוקר לדעת אותם אלא מפיו, כך שאין כל היגיון בטענה כאילו בדה אותם החוקר מלבו.

סיכום

11. לא מצאתי כי נפל פגם כלשהו בהליך גביית הודעת הנאשם, על כן אני דוחה את הטענה לאי קבילות.

ההודעה שהוגשה תשמש כראיה מטעם התביעה והיא מסומנת ת/4.

בישיבה הקרובה תסתיים שמיעת ההוכחות וישמעו סיכומים בעל פה.

המזכירות תשלח את ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, א' כסלו תשע"ח, 19 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.